

Åtgärd vid stick, skärskada samt exponering för blod och blodtillblandade kroppsvätskor

Revidering i denna version

Revidering av rubrik "Blodburen smitta" samt utbyte av länk.

Bakgrund

Risk finns för smitta via blod eller blodtillblandade vätskor. Personal i vården ska följa basala hygienrutiner och använda skyddsutrustning för att förebygga detta. Blodstänk ska omgående tas bort och desinfektion göras. Se vårdhygiens rutin för förebyggande åtgärder: "[Blodburen smitta – vårdhygieniska aspekter](#)".

Sammanfattning/syfte

Sammanfatta åtgärder och handläggning vid tillbud med blodkontakt som ska vara kända för alla som arbetar i vården. Detta för att minska risken för smitta. Rutinen gäller medarbetare i NU-sjukvården samt Folk tandvården i Västra Götaland. Även polis och väktare kan bli aktuella för omhändertagande enligt rutinen.

Smittrisk

Risk för blodburen smitta föreligger vid:

- Stick-/skärskada av blodigt föremål.

- Stänk av blod eller blodtillblandad kroppsvätska i ögon, mun, på slemhinna eller skadad hud.
- Sex med känt eller misstänkt smittad person.

Aktuella smittämnen: Hepatit B, Hepatit C, HIV.

Akuta åtgärder

Om man kommit i kontakt med blod eller blodtillblandade kroppsvätskor är det viktigt att desinfektera omedelbart enligt nedan.

Vid stick och skärskada

- Skölj omedelbart bort blod med riklig mängd vatten och desinfektera sedan med sprit. Använd det som finns snabbast tillgängligt, handsprit eller ytdesinfektionsmedel.

Vid stänk på hud, speciellt skadad hud (till exempel eksem)

- Skölj omedelbart bort blod med riklig mängd vatten och desinfektera sedan med sprit. Använd det som finns snabbast tillgängligt, handsprit eller ytdesinfektionsmedel.

Vid stänk i mun

- Skölj snarast med fysiologiskt koksalt eller kranvatten.

Vid stänk i ögon

- Skölj rikligt med ögondusch eller fysiologiskt koksalt i första hand. Alternativt kan kranvatten användas. Ta sedan ut eventuella kontaktlinser och skölj igen.

Vid exposition för blod från dokumenterat HIV-smittad individ

- Kontakta omedelbart jourhavande läkare på infektionskliniken. Sök vederbörande via växeln på telefon 010-435 00 00.

Handläggning

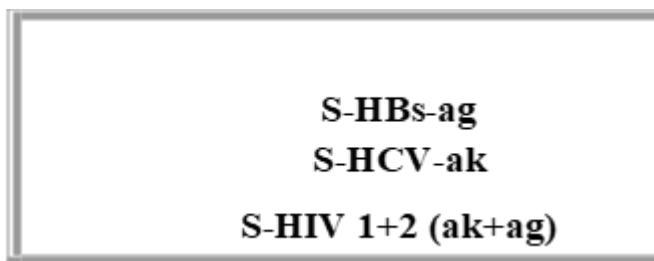
1. Den exponerade ska först ta kontakt med **vårdenhetschef/arbetsledare** på sin arbetsplats innan provtagning. Denne ansvarar för att fortsatta åtgärder utförs.
2. Indexpatienten provtas på dess vårdande enhet, se anvisning på nästa sida. Personuppgifter och provsvar på index ska finnas till hands vid kontakt med infektionsmottagningen.
3. Den exponerade eller vårdenhetschef/arbetsledare ringer dagtid till journalsjuksköterska på infektionsmottagningen på NÄL (010-435 56 06) för diskussion om provtagning och eventuell vaccination/behandling. Utanför infektionsmottagningens öppettider kontaktas infektionsjouren på 010-435 55 07. Bedöms behov av analysvar kvällstid/natt/helg behöver infektionsjour kontakta Klinisk kemi (010-435 27 00) för att säkerställa att behörig personal finns/kommer att finnas i tjänst för att analysera proverna. Nattetid behöver infektionsläkare kontaktas endast om det gäller exponering för känt HIV-infekterat blod/kroppsvätska.
4. Den exponerade bokas in samma eller efterföljande dag till dagjouren på infektionsmottagningen för en första provtagning

(o-prover) samt eventuell vaccination.

5. Vid sticktillbud på enhet där det inte finns möjlighet till provtagning av indexpatienten kan infektionsmottagningen hjälpa till med detta. Sjuksköterska på infektionsmottagningen får kontaktas för inbokning av provtagning (010-435 56 06). Om sjuksköterska inte går att nå kan dagjouren kontaktas (010-435 55 07). Om indexpatienten är inskriven på annan enhet än där sticktillbudet sker utförs provtagningen i stället på hemavdelningen.
6. **Alla incidenter anmäls** av den exponerade som arbetsskadeanmälan i Medcontrol.
Vårdenhetschef/arbetsledare ansvarar för att händelsen följs upp med syfte att förhindra att den upprepas och att all personal har kunskap om rutiner kring förebyggande åtgärder.
7. **Kostnader** för eventuella åtgärder och läkemedel bekostas av respektive arbetsgivare/klinik.

Provtagning på Indexpatienten:

- Ta alltid blodprov enligt nedan från indexpatienten för att undersöka smittsamheten. Detta görs på patientens vårdenhet och kräver samtycke av patienten. Orsaken till provtagningen skall dokumenteras i patientens journal.

Beställ blodproverna i Melior med fullständigt namn och födelsetal på patienten och klinik där provet tas. I rutan för remissfråga anges

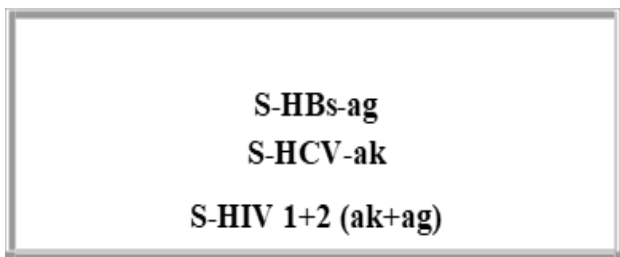
”stickskada”. Mottagare av dessa provsvar är ansvarig läkare där patienten vårdas. Proverna skickas till Klinisk Kemi på NÄL för analys. Skulle analys svar behövas kvällar/nätter/helger behöver infektionsjour kontakta Klinisk kemi för säkerställande av att behörig personal att analysera proverna finns/kommer att finnas i tjänst (010-435 27 00).

Svar på dessa prover kommer vanligtvis inom ett dygn.

- Eventuellt positivt provsvar på index meddelas till vårdenhetschef/arbetsledare som ansvarar för att svaret vidareförmedlas per telefon till infektionsmottagningen som ansvarar för fortsatt uppföljning av exponerad personal.

Provtagning på den exponerade:

- Den exponerade eller vårdenhetschef/arbetsledare ringer dagtid till infektionsmottagningen på NÄL (010-435 56 06) för diskussion om provtagning och eventuell vaccination/behandling.
- Den exponerade bokas in samma eller efterföljande dag till dagjouren på infektionsmottagningen som svarar för att ordna med en första provtagning, journalföring eventuell vaccination och uppföljning. Om den exponerade inte kan ges tid till infektionsmottagningen inom 48 timmar (till exempel på helger) får den exponerade komma till infektionsjouren på akuten mellan 13-17.
- **Kontakten kan vänta till dagtid** såvida inte stark misstanke om HIV-infektion finns. I sådana fall kontaktas infektionsmottagningen omedelbart. Utanför infektionsmottagningens öppettider kan infektionsjouren kontaktas på 010-435 55 07 mellan 8-21 på vardagar och 9-17 på helger. Tider därutöver kontaktas bakjouren på infektion (via växeln 010-435 00 00).
- Provtagning på den exponerade:

- Proverna skickas till Klinisk kemi på NÄL för analys. Skulle analys svar behövas kvällar/nätter/helger behöver infektionsjour kontakta Klinisk kemi för säkerställande av att behörig personal att analysera proverna finns/kommer att finnas i tjänst (010-435 27 00).
- Svar på dessa prover kommer vanligtvis inom ett dygn.

Postexpositionsprofylax och uppföljning angående HIV

Vid misstanke om HIV- infektion hos index tas omedelbart kontakt med dagbakjouren på infektionskliniken (010-43 555 08) alt. Dagjouren (010-435 55 07). Jourtid nås bakjouren via växeln 010-475 00 00.

Profylax skall påbörjas vid dokumenterad HIV-positivitet!

Profylax påbörjas helst inom 2 timmar men kan ges inom 36 timmar. Profylax är gratis enligt smittskyddslagen.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: NU-sjukvården

Innehållsansvar: Els-Marie "Elsa" Rolén, (elshe1), Enhetschef

Godkänd av: Olof Ekre, (oloek), Områdeschef

Dokument-ID: NU10092-2087047004-67

Version: 13.0

Giltig från: 2025-09-22

Giltig till: 2027-09-22